

НАЦИОНАЛНА БИБЛИОТЕЧНА СЕДМИЦА

БИБЛИОТЕКИТЕ –
ПАМЕТТА НА НАЦИЯТА!

14 - 18 май 2012

**НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ И
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ И ДОСТЪП
ДО КНИЖОВНОТО КУЛТУРНО
НАСЛЕДСТВО В БИБЛИОТЕКИТЕ**
проект на ББИА

Ваня Грашкина

Проект на ББИА „Напредък и устойчиво развитие на библиотечния сектор в България“ подкрепен от Фондация “Америка за България”

- **НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ И ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ И ДОСТЪП ДО КНИЖОВНОТО НАСЛЕДСТВО В БИБЛИОТЕКИТЕ**
- Първи етап – проучване на състоянието в анкетираните библиотеки (май - октомври 2011)
- Втори етап – разработване на националната програма

Структура на стратегията

SWOT, PEST анализ

Визия за развитие на сектора

Стратегически цели,

Оперативни цели, дейности

Програма и План за действие

Водещи принципи

- Устойчивост
- Достъпност
- Централизация, децентрализация и деконцентрация

Стратегическа цел 1. Съхраняване на националната памет

1.1. Идентификация на книжовното културно наследство

Дейности:

- *Създаване на списък (кодекс) на ръкописните книги от X до XIX век и „карта“ на географското разположение на тези паметници.*
- *Подготвяне на списък с паметници, които са най-застрашени с цел приоритетна реставрация, консервация и дигитализация за трайното им съхранение.*
- *Подаване на сведения за регистрите на ЮНЕСКО.*

Стратегическа цел 1. Съхраняване на националната памет

1.1. Идентификация на книжовното културно наследство - продължение

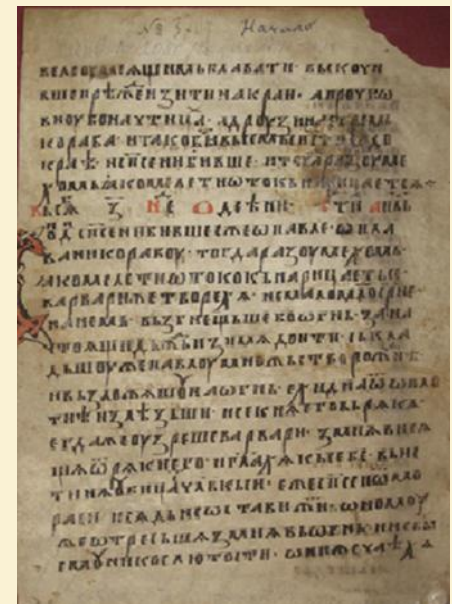
- *Пълно каталогизиране на различните видове библиотечни документи, вкл. изработване на сводни каталози.*
- *Извършване на научни изследвания върху книжовното наследство.*
- *Координиране и коопериране на дейностите по издирване и регистриране на книжовното наследство в библиотеките, вкл. на тези към БПЦ и институции на други вероизповедания.*

Стратегическа цел 1. Съхраняване на националната памет

1.2. Развитие на уникалните колекции

Дейности:

- Системно обогатяване на колекциите от ръкописни, старопечатни, редки и ценни заглавия с цел предоставяне за обществено ползване и популяризиране

Стратегическа цел 1. Съхраняване на националната памет

1.3. Осигуряване на условия и системи за физическото съхраняване и опазване на оригиналите

Дейности:

- *Изпълнение на условията и изискванията за съхраняване на архивни и библиотечни материали според международния стандарт БДС ISO 11799:2008 Информация и документация. Изисквания за съхраняване на архивни и библиотечни документи, който е утвърден от БИС и в България.*
- *Адаптиране на съществуващи или построяване на нова сграда за Архива на българската книжнина.*

Стратегическа цел 1. Съхраняване на националната памет

1.3. Осигуряване на условия и системи за физическото съхраняване и опазване на оригиналите – продължение

- *Обучение по оценка на риска в библиотеките и изработване на План за действие при бедствени ситуации.*
- *Увеличаване капацитета за работа на Лабораторията за реставрация и консервация в Националната библиотека с цел реставрация на документи от библиотеките, притежатели на книжовно културно наследство.*

Стратегическа цел 2. Осигуряване на условия за устойчиво развитие на опазването, съхраняването и достъпа чрез добра законодателна база и система за контрол и мониторинг

Оперативни цели

2.1 Създаване на механизми за управление на Програмата за опазване и достъп до книжовното наследство

Дейности:

- Приемане на Програма за опазване в изпълнение на чл. 48. т. 4 от Закона за обществените библиотеки (Националният съвет по библиотечно дело „предлага мерки за опазване и достъп до националното книжовно и литературно културно наследство“).
- Администриране на Програмата чрез осигуряване на щатна бройка на експерт към МК.
- Осигуряване на експертна и консултантска помощ.

Стратегическа цел 2. Осигуряване на условия за устойчиво развитие на опазването, съхраняването и достъпа чрез добра законодателна база и система за контрол и мониторинг

2.2. Усъвършенстване на действащото законодателство в областта на културното наследство

Дейности:

- *Допълнения и изменения в Закона за културното наследство (прецизиране на видовете книжовно културно наследство като част от движимото културно наследство, режим на ползване и експониране на документите, които са книжовно наследство, възстановяване на Българската археографска комисия).*
- *Разработване на насоки за прилагане на Закона за авторското право и сродните му права в библиотеките.*
- *Регламентиране на тарифите и таксите за използване на документи, принадлежащи към книжовното културно наследство.*

Стратегическа цел 2. Осигуряване на условия за устойчиво развитие на опазването, съхраняването и достъпа чрез добра законодателна база и система за контрол и мониторинг

2.3. Доработка на поднормативната база към Закона за обществените библиотеки

Дейности:

- *Приемане на Наредба за запазване на библиотечните фондове.*
- *Приемане на Стандарт за библиотечно-информационното обслужване.*
- *Изработване на инструктивни материали и вътрешни нормативни актове на отделните библиотеки, свързани с опазването, съхранението и достъпа до книжовното наследство.*
- *Разработване на национални показатели за отчитане на дейностите по опазване и достъп до книжовното наследство.*

Стратегическа цел 3. Дигитализиране на съдържанието на книжовното наследство

Оперативни цели

3.1. Създаване на дигитално съдържание

Дейности

- *Изработване национално съгласувани критерии за определяне на приоритетните обекти за дигитализация.*
- *Изготвяне на координиран план на библиотеките - участници в дигитализацията на обектите от книжовното наследство.*
- *Изработване на инструктивни материали за адаптиране на стандарти за дигитализация на културното наследство за постигане на съвместимост на национално и международно равнище.*
- *Предприемане на система от мерки за ускоряване на дигитализирането на книжовното наследство*
- *Участие в национален регистър на дигитализираните обекти на културното наследство*

Стратегическа цел 3. Дигитализиране на съдържанието на книжовното наследство

3.2. Трайно архивиране на дигиталните обекти

Дейности

- *Създаване на условия за споделяне на ресурси за дигитализирането и трайното съхраняване на дигиталните обекти.*
- *Създаване на инструктивни ръководства за трайно архивиране на дигиталните обекти.*

Стратегическа цел 3. Дигитализиране на съдържанието на книжовното наследство

3.3. Международно представяне

Деятности

- *Участие в световни и европейски дигитални библиотеки и портали (Europeana, The European Library, World Digital Library и др.)*
- *Създаване на капацитет на отделни библиотеки за агрегиране на данни за Europeana.*
- *Изпълнение на количествените показатели за представяне на България в Europeana.*
- *Участие в международни традиционни и виртуални изложби, част от които да бъдат в програмата на Министерството на културата.*

Стратегическа цел 4. Изграждане на електронна инфраструктура

Оперативни цели:

4.1. Пълно библиографско отразяване в електронните каталози на документите, принадлежащи към книжовното наследство

Дейности

- *Каталогизиране на всички документи, принадлежащи към книжовното наследство.*
- *Създаване на необходимите организационни предпоставки за пълното каталогизиране на документите от всички библиотеки, които нямат необходимия капацитет.*
- *Отразяване в електронните каталози на всички славянски и чуждоезични ръкописи, съхранявани в България.*

Стратегическа цел 4. Изграждане на електронна инфраструктура

4.2. Създаване на портал Българска дигитална библиотека – *единен вход за потребителя към дигитализираните ресурси на отделните библиотеки*

Дейности

- Създаване на **организационна структура** за изграждането и поддържането на портала
  - осигуряване на подходящ софтуер – инструмент за търсене в базите данни на библиотеките, дигитализиращи книжовно наследство)
  - персонал
  - техническо осигуряване

Стратегическа цел 5. Библиотеките - активни участници в образователния процес, културния туризъм и информационния пазар

Оперативни цели

5.1. Участие на библиотеките в процеса на формалното и неформалното образование и патриотичното възпитание

Дейности:

- *Целево създаване на дигитални продукти за нуждите на образованието.*
- *Създаване на партньорства с образователни институции.*

Стратегическа цел 5. Библиотеките - активни участници в образователния процес, културния туризъм и информационния пазар

5.2. Включване на библиотеките в инфраструктурни проекти за културен туризъм

Дейности:

- *Създаване на постоянни и временни изложби по определени теми, рекламни брошури, виртуални разходки и фотогалерии.*
- *Установяване на партньорства с туроператорски фирми и други в сферата на туризма.*
- *Библиотеките да бъдат включени като субект на програмата за развитие на културния туризъм в България.*

Стратегическа цел 5. Библиотеките - активни участници в образователния процес, културния туризъм и информационния пазар

5.3. Участие на библиотеките в информационния обмен и пазар

Дейности

- *Инвестиране в изработката на дигитални копия по заявка.*
- *Набавяне на дигитални копия на книжовни паметници, свързани с българската история от цял свят чрез информационен обмен.*

Стратегическа цел 6. Човешкият капитал – гарант за изпълнение на програмата

Оперативни цели

6.1. Създаване на необходимия брой квалифицирани специалисти по: консервация и реставрация, идентифициране , библиографиране, дигитализация и управление на тези дейности

Дейности:

□ *Създаване на специализирани магистърски и докторски програми във висшите училища.*

6.2. Продължаваща квалификация на работещите в системата

Дейности

□ *Обогатяване на програмата за повишаване на квалификация*

□ *Създаване на ядро от висококвалифицирани специалисти чрез специализации в чужбина*

*Ние знаем какво трябва да се направи,
държавата МОЖЕ да намери средства то
да се осъществи!*

Благодаря за вниманието!